

Hoezo HART? (Het Hartprincipe)

Tijdens mijn studie ontstond de behoefte om een model te maken om naar het onderwijs te kijken. Ik vond dat het Nederlandse onderwijssysteem niet aansloot bij de kinderen waar ik mee werkte, kinderen die van huis uit geen schoolvaardigheden hadden meegekregen omdat ze bijvoorbeeld ouders hadden die zelf nooit naar school waren geweest. Iets wat niet ver van mijn eigen geschiedenis af stond. Dat deed iets met me en vanuit die persoonlijke ervaring werd ik een onderwijskundige die hoopte iets te kunnen betekenen voor het "volksonderwijs". Om maatschappelijke systemen waar je mee hebt te maken te kunnen veranderen heb je meer nodig dan alleen een kijkrichting. Maar het is een belangrijk begin en een belangrijke basis voor je missie. Tijdens mijn studie verwonderde ik me over de verschillende manieren van leren. Op school werk je met een leerplan. Maar er is ook een verborgen leerplan. Er zijn mensen die met hun hoofd leren en mensen die met hun lijf en gevoel leren. Dit boeide me. In 2000 verplaatste ik door omstandigheden (mijn oudste zoon kreeg te maken met psychose) mijn energie van het onderwijs naar de geestelijke gezondheidszorg en psychiatrie. HART als basisprincipe ging met me mee en werd ook een beetje het stuurmechanisme voor deze website. In ieder geval voor mijn missie en visie.

Laat ik het proberen uit te leggen. Het is een wat geforceerd construct maar het helpt mij wel.

De A staat voor Autonomie. Het Autonome individu. De ik. Met alle erfelijk bepaalde en aangeleerde eigenschappen. Op meso niveau is het de benadering gericht op het individu.

De R staat voor de Relatie met anderen. Rekening houden met anderen, met elkaar. Verbinding maken, ervaringen delen. Ofwel het sociale aspect.

De T is de Maatschappelijke Taak die jij of wij of de samenleving als doel stelt. Zoals goed onderwijs geven aan alle leerplichtige kinderen. Of goede gezondheidszorg bieden aan iedere burger.

Wij weten hoe moeilijk het is om beweging te krijgen in logge maatschappelijke instituties die meestal top down werken met professionele afstand. Denk aan het onderwijs met zijn landelijke citotoetsen. Denk aan de geestelijke gezondheidszorg met haar protocollen en procedures. De afstand tussen de autonome burgers en de maatschappelijk vastgestelde formele regels en eisen uitgevoerd door instituties is groot. Het is ook afhankelijk van het Regime dat heerst in jouw land of jouw organisatie. Hoe breng je die formele maatschappelijke inrichting dichterbij de burgers?

De taak kan ook een persoonlijke opdracht zijn van een individu of een groep met een persoonlijke missie en visie. Het gaat er dan om dat je de geschiedenis van mensen, hun beweegredenen en mogelijkheden blijft zien.

Dit was de voorpagina van mijn afstudeeronderzoek Onderwijskunde in 1989.

Op de bovenstaande tekening zie je een grote letter M van Maatschappelijke context. Een van de pijlers loopt door de A van Autonome individuen die vaak deel uitmaken van een groep. En een pijler loopt door de Taak die de samenleving heeft gesteld om haar burgers te bedienen. Als je die twee poten naar elkaar toe duwt, dichterbij elkaar brengt, ontstaat er een Hart. Voor mij betekent HART dichterbij elkaar, minder afstand, iets meer maatwerk kan geen kwaad. En daarbij rekening houden met sociale contexten.

Het gaat in feite om een samenspel van invloeden: maatschappelijk, individueel en sociaal. De H van HART staat ook voor de H van HABITUS (Paul Bourdieu). Habitus zegt iets over de context, de sociale cultuur waarin iemand opgroeit. "Mijn dochter hoeft niet naar school", zei mijn oom ooit tegen mijn moeder. Hoe goed zijn dochter ook kon leren. Ze ging naar de vormingsklas en daarna naar de fabriek. Habitus heeft te maken met de heersende cultuur binnen een groep, met een taal, gedeelde ervaringen, normen en waarden die verinnerlijkt zijn en een maatschappelijk stempel zetten en je ontwikkeling en groei bepalen. Het kan het familiesysteem zijn maar ook de invloed van kerk of school waardoor je bent gevormd. Op macro niveau zijn dat de effecten van een democratie of een dictatuur, van een samenleving gebaseerd op individuele (economische) vrijheid zonder of met een gezamenlijke

verantwoordelijkheid. Met dit principe moet duidelijk zijn dat ik heb gekozen voor een evenwicht tussen individuen, mensen, burgers en het systeem waarin het systeem voorover buigt naar deze groep autonome individuen en ze kansen geeft en ruimte. Dat is voor mij een HARTZAAK Of HARDZAAK als je bij het aanvragen van de domeinnaam een spelfout maakt. Niet erg want de D staat dan gewoon voor het DOEL waar je voor gaat.

HB